

Interpellation IP 1/2026 rd

Tuomas Kettunen cent m.fl.

Interpellation om den högsta arbetslösheten i Europa

Till riksdagen

Centern och Rörelse nu lämnade i oktober i fjol en interpellation till statsminister Petteri Orpos regering om arbetslöshetskrisen. Situationen har dessvärre alltfjämt försämrats. Arbetslöshetskrisen i Finland har fördjupats ytterligare.

I slutet av december fanns det totalt 351 500 arbetslösa arbetssökande inom kommunernas sysselsättningstjänster. De arbetslösa arbetssökandes andel av arbetskraften uppgår redan till 13 procent. Av alla som ingår i arbetskraften är mer än var åttonde person arbetslös.

I slutet av december fanns det 29 300 lediga jobb. Det finns fler arbetslösa än det finns invånare i Esbo, samtidigt som antalet lediga jobb motsvarar ungefär invånarantalet i Vichtis. Det är många som vill arbeta, men antalet lediga jobb är få.

Enligt Statistikcentralen är arbetslöshetssituationen den värsta sedan 2009. Arbetslösheten i Finland är nu den högsta i Europa.

Centern och Rörelse Nu är särskilt oroade över hur arbetslösheten bland unga och långtidsarbetslösheten utvecklas. I slutet av december fanns det redan 43 000 arbetslösa arbetssökande under 25 år. Antalet långtidsarbetslösa som varit arbetslösa i mer än ett år utan avbrott var 137 700. Antalet närmar sig siffrorna under depressionen på 1990-talet.

Också den akademiska arbetslösheten har ökat alarmerande. Det finns fler högutbildade arbetslösa än någonsin tidigare.

Arbetslöshetskrisen drabbar hela landet. Allvarligast är situationen i Mellersta Finland, Norra Karelen och Sydöstra Finland. Samtidigt är arbetslösheten också mycket hög i Birkaland, Nyland och Egentliga Finland.

Regeringens ekonomiska politik och sysselsättningspolitik har misslyckats. Regeringen lovade finländarna 100 000 nya arbetstillfällen. Enligt Statistikcentralens trend för arbetslösa finns det dock redan nu mer än 100 000 fler arbetslösa än i juni 2023, när regeringen tillsattes.

De faktiska siffrorna är så dåliga också i förhållande till regeringens egna mål och löften att man undrar om de ens kan vara sanna. Tyvärr är de det.

Interpellation IP 1/2026 rd

Den allt högre arbetslösheten leder till försörjningsproblem och medellöshet för allt fler människor. I många finländska hem riskerar man förlora tron på framtiden och på att det kan bli bättre.

Situationen är så allvarlig att regeringen inte längre har råd att vara likgiltig eller bestrida fakta. Så här kan det inte fortsätta. Finland behöver en kursändring. Människorna behöver arbete och framtidstro. Vårt land måste äntligen få ekonomisk tillväxt.

Vi behöver lösningar som ger bättre sysselsättningsförutsättningar för företag i hela landet och bättre möjligheter för invånarna att få jobb. Vi behöver nya arbetstillfällen.

Nya arbetstillfällen skapas framför allt i små och medelstora företag i hela landet. Snabbast skapas jobb i företag med färre än tio anställda. Det finns cirka 350 000 sådana företag i Finland – nästan 96 procent av alla företag.

Enligt en barometer som publicerades förra hösten skulle hela 11 procent av mikro- och ensamföretagarna vara beredda att anställa en ny arbetstagare inom ett år. Det skulle innebära fler än 30 000 nya arbetstillfällen.

Företagsbeskattningen måste ses över så att den del av vinsten som stannar kvar i företaget beskattas lägre. Det skulle ge företagen tillväxt-, investerings- och sysselsättningsmöjligheter. Företagaravdraget bör höjas och investeringsgottgörelse införas också för mindre företag.

Villkoren för hushållsavdraget bör återställas. Det skulle ge framför allt mikro- och ensamföretagare bättre förutsättningar att anställa. Nedsänkningen i hushållsavdraget har försämrat verksamhetsförutsättningarna i synnerhet för små företag.

Lägre arbetsgivaravgifter för företagen skulle i sin tur sporra till att anställa särskilt unga och långtidsarbetslösa.

Det behövs också reformer som underlättar vardagen för dem som blivit utan jobb.

Den nuvarande modellen, som förpliktar arbetssökande att skicka in fyra ansökningar per månad, bör slopas. Den styr arbetslösa att söka jobb för sökandets skull, inte för att bli sysselsatta. Samtidigt blir arbetsgivarna överösta av ansökningar.

Det bör i stället införas en personlig sysselsättningsplan. På så sätt kan man bättre beakta olika livssituationer och individuella behov. En äldre långtidsarbetslös som saknar utbildning behöver andra tjänster för att hitta arbete än en högskoleutbildad ung person som söker sitt första jobb.

Utkomstskyddets skyddade belopp bör återinföras för att det ska löna sig att arbeta i liten skala och på deltid när man är arbetslös. Vuxenutbildningsstödet bör återinföras och ses över så att det är möjligt att upprätthålla och utveckla kompetensen på ett sätt som svarar mot behoven när arbetslivet förändras. Utan kompetensutveckling avstannar tillväxten ytterligare.

Interpellation IP 1/2026 rd

Regeringens misslyckade ekonomiska politik och sysselsättningspolitik bestraffar kommunerna på ett oskäligt sätt när de tvingas betala bötesavgifter för långvarig arbetslöshet. I stället för att ta ut avgifter bör kommunerna i detta arbetsmarknadsläge få behålla finansieringen förutsatt att de använder den för arbets- och närings tjänster, bland annat för att främja sysselsättning, företagsamhet, karriärvägledning och kompetensutveckling samt för att säkerställa att arbetsförmågan bevaras under arbetslöshetsperioden. Det finns fungerande lösningar på lokal nivå bara resurserna är tillräckliga.

Regeringen bär ansvaret för att vi har hamnat i denna odrägliga situation. Regeringen har ännu ett drygt år på sig att ställa saker till rätta. Arbetslöshetskrisen måste lösas. Om regeringen inte har förutsättningar att lösa den svåraste arbetslöshetssituationen i Europa, bör den avgå.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Erkänner regeringen äntligen att den har misslyckats med sin ekonomiska politik och sysselsättningspolitik,

inser regeringen sitt ansvar för att Finland hamnat i en arbetslöshetskris,

vad gör regeringen här och nu för att få bukt med den högsta arbetslösheten i Europa,

hur minskar regeringen arbetslösheten bland unga, ger unga framtidstro och stärker tron på att det lönar sig att utbilda sig,

hur minskar regeringen långtidsarbetslösheten,

vad gör regeringen för att få den allt högre akademiska arbetslösheten under kontroll,

vad gör regeringen för att underlätta situationen i de landskap som har den högsta arbetslösheten,

hur underlättar regeringen situationen för kommunerna när arbetslösheten ökar och bötesavgifterna belastar den kommunala ekonomin,

vad gör regeringen för att förbättra verksamhetsförutsättningarna för små och medelstora företag samt mikro- och ensamföretagare,

kommer regeringen att se över tjänsterna för arbetssökande så att de bättre svarar mot de arbetslösas individuella behov, och

hur tänker regeringen säkerställa kompetensutvecklingen i arbetslivet efter att ha slopat vuxenutbildningsstödet?

Interpellation IP 1/2026 rd

Helsingfors 10.2.2026

Tuomas Kettunen cent
Petri Honkonen cent
Hannu Hoskonen cent
Antti Kaikkonen cent
Eeva Kalli cent
Vesa Kallio cent
Anne Kalmari cent
Hilkka Kemppi cent
Mauri Kontu cent
Hanna Kosonen cent
Antti Kurvinen cent
Mika Lintilä cent
Markus Lohi cent
Hanna-Leena Mattila cent
Timo Mehtälä cent
Olga Oinas-Panuma cent
Jouni Ovaska cent
Mika Riipi cent
Hanna Räsänen cent
Mikko Savola cent
Markku Siponen cent
Eerikki Viljanen cent
Mikko Polvinen cent
Harry Harkimo liik